

KINH PHẬT NÓI VỀ TU LẠI

Hán Dịch: Sa môn Bạch Diên

Chùa Bạch Mã, Lạc Dương, Tây Vực, Tào Ngụy

Việt Dịch: Huệ Thanh - Tâm Chánh

chùa Phổ Tế, Nha Trang

Chứng nghĩa: Tỳ kheo Thích Đồng Minh, Thích Tâm Hạnh

--- o0o ---

Nguồn

www.quangduc.com

Chuyển sang ebook 11 – 8 - 2009

Người thực hiện : Nam Thiên – namthien@gmail.com

Link Audio Tại Website <http://www.phatphaponline.org>

--- o0o ---

Nghe như vậy:

Một thời, Phật cùng với đại chúng Tỳ kheo gồm một ngàn hai trăm năm mươi vị và năm ngàn vị Bồ tát ở vườn Cấp Cô Độc, nước Xá vệ.

Lúc bấy giờ trong thành Xá Vệ có người rất nghèo tên là Tu Lại, có lòng tin Phật, Pháp, Tăng, quy y Tam bảo, được tâm kiên cố không gì có thể lay chuyển, giữ gìn tịnh giới, tu hành mười điều thiện, được bốn vô lượng tâm, cứu giúp người không mỏi mệt. Tâm tánh thanh tịnh, không phân biệt ta và người, một lòng mong cầu đạo quả Vô thượng Chánh giác của Phật, suy nghĩ về việc làm, ngày đêm tu tập, dùng phương tiện thiện xảo hướng dẫn, làm lợi ích cho người và vật, an bản giữ đạo, lấy pháp làm vui.

Khi ấy, trời Đế Thích dùng thiên nhãn thấy công đức thù thắng của Tu Lại, nghe kinh không nghi ngờ, thông suốt các kinh, không tà hạnh, đứng ngồi thư thái; đi - đứng - nằm - thức không mất oai nghi phép tắc; ít muốn, biết đủ, không tham lợi dưỡng, lời nói ngay thẳng, đáng tin cậy, không trau chuốt, trai giới, tinh giác, ăn uống tiết độ, y phục làm bằng cỏ mây, lấy lá cây làm đồ dùng, cỏ tranh làm chiếu, không cất chứa bất cứ vật gì. Nhà vua và nhân dân đều kính mến. Ngày đêm ba thời, Tu Lại thường đến gặp Phật,

thưa hỏi giáo pháp. Đức Phật biết ý ông, liền cho diện kiến. Mỗi khi Tu Lại đến gặp Phật, vô số trăm người thường đi theo, đến nơi nằm nghỉ rồi đi kinh hành, trời người đều ủng hộ.

Trời Đế Thích tự nghĩ: “Người này giới hạnh thật đầy đủ, e rằng sẽ đoạt lấy ngôi vị của ta”, nên hạ xuống xem xét thử người đó tìm cầu đạo nào.

Đế Thích liền hóa hiện làm nhiều người dày đập, mắng chửi Tu Lại, không có chút nào kiêng sợ. Lại lấy đá ném, dùng gậy đánh đập Tu Lại, Tu Lại vẫn nhẫn nhục, nhân từ, không sân giận, không oán hờn.

Đế Thích liền hóa làm nhiều người, bảo Tu Lại:

- Ông có nhận thấy giết hại ông là uổng công ta không?

Tu Lại đáp:

- Mưu mô của các ông chẳng phải là pháp lành. Nếu như người kia dùng dao chặt thân thể ta, ta còn không sân hận, huống là chỉ đánh đập, chửi mắng ta. Vì sao? - Vì phạm là tội, phước có quả báo khác nhau. Người phước lớn được sanh lên trời, người phạm tội bị đọa vào đường ác. Vì thế không nên hận, huống là muốn làm hại người.

Nhân đó, Tu Lại liền nói kệ:

- Do gieo trồng điều ác

Sanh cảnh giới chịu tội

Nếu người gieo căn lành

Sau ắt được quả phước

Hiếu ác do quán kỹ

Thọ trì huệ phân biệt

Trồng ác, không quả thiện

Gieo đức, không quả xấu

Giữ ba nghiệp không ác

Thân, khẩu, ý thanh tịnh

Thượng nhân nhân, không oán

Bậc trí thọ, không phạm

Ba nghiệp được thanh tịnh

Thân, khẩu, ý không nơ

Khuyến người tạo phước đức

Nguyện thường được an lạc

Người biến hóa không thể làm cho Tu Lại - người nghèo trong nước - phát sanh ý làm hại nhỏ. Lúc đó Đế Thích bèn thối lui.

Trời Đế Thích lại đem vàng bạc để trước mặt Tu Lại, sai người biến hóa bảo Tu Lại:

- Nhân giả hãy giữ lấy vật báu này, có thể tùy ý sử dụng, bổ thí làm phước cũng được. Y phục tốt, thức ăn ngon, người nghèo làm sao có thể nhận được?

Tu Lại đáp:

- Đòi trước tôi làm việc bất thiện, nên nay phải chịu nghèo khổ như vậy. Do tham của báu, dối nhận nên đời sau ắt phải chịu khổ khổ.

Người biến hóa nói:

- Vả lại, tự mình vui vẻ trọn đời, biết việc đời sau làm gì?

Tu Lại nói:

- Đấy chẳng phải là lời nói có trí tuệ. Nếu đời này không nghĩ xa thì sau này phải chịu tội lớn, bậc trí nên sợ. Tham lam cất giữ nhiều của chẳng phải là

có tội đồng với tội trộm cắp sao?! Bậc trí nên hổ thẹn. Yêu mến thân này, suy tính tuổi thọ, tự mình bảo vệ, không để cho chết. Bậc trí không phạm tội lấy của không cho. Phạm bậc trí suy xét thân mạng không có thương, vạn vật không có ngã. Điều đáng quý chỉ có đạo, nên không tham lam, tranh giành, chỉ giữ lấy việc thiện mà thôi.

Lại nói kệ:

- Chứa báu đến ngàn ức

Không thí, chết hồi hận

Bậc trí cho là nghèo

Nên ý thức điều này

Ăn tiết độ, không đắm

Thành tín mà bố thí

Tuệ suy nghĩ làm phước

Phật dạy là an lạc

Đình chỉ không làm ác

Giữ đạo trong ngoài sạch

Không lấy giới trang nghiêm

Phạm đây chẳng phải Hiền

Nên học bậc Minh sư

Chớ nghe người ngu khen

Sẽ đưa vào đường tối

Gần Minh sư, thanh tịnh.

Người biến hóa không thể làm cho Tu Lại có ý tham, liền bỏ đi. Trừ Đế Thích lại hóa hiện đem chơn châu giá trị vô số ức đến chỗ Tu Lại, bảo:

- Tôi tranh tụng với người khác việc này, vua đã nghe. Tôi sẽ đưa nhân giả đến làm chứng. Xin ông hãy nhận châu báu này và giúp cho tôi một lời.

Tu Lại đáp:

- Nói việc này tôi rất sợ, hoàn toàn không dám lừa dối. Vì sao? - Vì người nói dối trước là lừa dối mình, kể đến là dối trời, cũng là dối pháp, làm cho thân miệng hôi, lời nói không có tác dụng, bị nhiều người phỉ báng, tâm thường khô sởi, trời không nghĩ đến, sắc thân biến đổi, phước đức hao mòn, tiếng tốt mất đi, bị Thánh Hiền ở thế gian khinh khi, mất gốc đức mà phát sanh điều ác, che lấp đường thiện, đưa vào chỗ tối tăm, tà kiến. Do đó chiêu lấy tội báo, tai vạ ở đời sau.

Tu Lại nói kệ:

- Lừa dối sanh quả ác

Thân miệng thường hôi thối

Quên mất lời đã nói

Vào tà đạo, không chánh

Dối mình, cũng dối trời

Dối pháp là tự oán

Thường bị người nghi ngờ

Dối trá người, ích gì?

Dối là gốc điều ác

Tự mất hành nghiệp thiện

Nên đưa đến đau khổ

Nói dối người, ích gì?

Nếu đem vàng bạc quý

Khấp thiên hạ cho nhau

Khi đến người giữ giới

Châu báu bị khinh khi.

Người biến hóa không thể làm cho Tu Lại nói dối, liền bỏ đi.

Trời Đế Thích trở về bảo phu nhân:

- Bà giả bộ đem những kỹ nữ của ta và phu nhân của thần tấu đàn cầm Bàn-giá-dục đến chỗ Tu Lại xem có đổi ý không, phá hoại hạnh thanh tịnh của ông ta xem có dâm dục không.

Phu nhân vâng lời, liền cùng với kỹ nữ vào đêm tối thanh vắng, đến chỗ Tu Lại, đứng giữa hư không, nói lời quyến rũ:

- Nhân giả, hãy dậy đi! Trời bảo chúng tôi đến hầu hạ hai bên nhân giả. Chúng tôi dung mạo xinh đẹp, y phục rực rỡ, trang sức bằng anh lạc, châu báu, xông hương chiên đàn, không già lắm, không nhỏ lắm, mà vừa lứa tuổi, xinh đẹp, trinh khiết, làm sao không nhìn đến. Ngài có đủ phước nên gặp được việc này.

Tu Lại ngẩng đầu đáp:

- Nếu tôi tham ái thì cuối cùng sẽ bị đọa địa ngục, súc sanh, ngạ quỷ. Việc ấy chẳng phải là thú vui của bậc thượng trí trong trời, người. Tôi thấy: nếu tôi chấp nhận thì những thứ đó cũng chỉ như sắc đẹp, hình tượng, hương thơm trong mộng. Thật là như bọt nước trên biển. Tôi thấy hình hài, xương cốt, thịt bầy nhầy, máu chảy, gân quắn, da trong, da ngoài để che phủ phần ô uế. Ví như tai mắt của người huyễn hóa do nhà ảo thuật làm ra. Các cô đang lúc xinh đẹp, tôi thấy là vô thường, đến lúc tàn hoại, đó là pháp phân ly. Tôi - phước tôi đã hiểu rõ, không có một chút mảy may niệm tham ái nào. Nếu các cô thật có phá hoại thiện tâm của người thì không thể hướng dẫn tâm ý của người, chỉ làm ô uế hạnh thanh tịnh nên liên tục bị thổi nát. Quen theo thói dục sẽ không an vui, đưa đến đau khổ. Tự mình lầm lẫn, bị đọa vào ba

đường ác tối tăm. Dục chẳng phải là căn bản của thiện. Tranh đấu, kiện tụng, lo sợ, sân giận, điên đảo, ô trược, điên loạn... đều do dục phát sinh. Si mê, cuồng loạn đưa đến tai họa, thân hình tàn tạ; bên ngoài do tập hợp các thứ, bên trong nóng đốt, không được phước quả gì. Do mất nhân cách, gây nhân làm súc sanh, đời sau làm trâu, ngựa, la, lừa, lạc đà, chó, heo, gà, ngỗng... đều do dục; trái xa với Thánh Hiền, quên mất tín, giới, văn, thí, tuệ, đạo. Do tham dục, không hề nghĩ đến đời sau. Dục này thường phá hoại tâm cầu đạo, huống là những điều khác.

Tu Lại nói kệ:

Dục nhiễm là hư thối

Đau khổ, lìa an lạc

Tự mắc tội ngạ quỷ

Không nghĩ thường thêm ác.

Mất lợi, thường tán loạn

Xa pháp liền nhâm lẫn

Không nghĩ nên điên đảo

Dục nhiều, thêm si mê

Ưa, ghét, mất thiện ý

Tà niệm, thường kinh sợ

Trong ngoài đều ưu buồn

Dục làm mất tín căn

Không phải là gốc thiện

Như quý ăn gan người

Tà thân làm suy yếu

Dục làm người cuồng si

Đọa làm trâu, dê, heo,

Lừa, ngựa, voi, lạc đà

Chịu hình khổ lâu dài

Nên người trí bỏ dục.

Bỏ tín, giới, văn, đức

Tự rơi vào đường ác

Dâm dật là lưới si

Xa nữ, mau giải thoát

Như sắc đẹp các cô

Đầy khắp cõi Diêm Phù

Nhất tâm vững như núi

Trời, thần sao lay chuyển?

Khi ấy, phu nhân và kỹ nữ không thể làm cho Tu Lại có ý dâm, liền trở về cung trời nói kệ cho Đế Thích:

- Người học đạo thâm sâu

Biết thói xấu người nữ

Bỏ sắc, không dâm dục

Không ghê, không bị độc.

Lúc đó, Thiên Đế càng sợ, lông tóc dựng đứng, nghĩ: “Nhân giả này giới hạnh thanh tịnh, không tà vạy, ắt sẽ đoạt mất ngôi vị của ta”, liền tự mình hạ xuống, đến chỗ Tu Lại nói kệ hỏi:

Tu Lại mong cầu gì

Giới tịnh đến như vậy?

Nguyện nói cầu đế vương

Trời, trăng hay Thích, Phạm?

Khi ấy Tu Lại nói kệ đáp:

- Ngôi đế vương, trời, trăng

Thích, Phạm tuy tôn quý

Đều vô thường, như huyễn

Chưa thoát sao hiểu rõ

Dục lạc mà không sanh

Không có khổ già, chết

Yêu, ghét, oán, khổ hết

Nguyện độ người ba cõi.

Thiên Đế hiểu ý nên rất vui vẻ, liền nói kệ khen Tu Lại:

- Lành thay, thương thế gian

Mau thoát được như nguyện

Trừ cầu uế ba đời

Trời người được ban ơn.

Lúc đó, Tu Lại đi kinh hành trong thành Xá Vệ, nhặt được vật báu có giá trị đương thời, Tu Lại liền cầm lấy, đưa lên nói:

- Nước Xá-Vệ này có người rất nghèo. Ta đem vật báu này ban cho người đó.

Bấy giờ, trong nước có cựu trưởng giả, xưa kia giàu có, cùng với vô số ngàn người đứng lúc đều đi đến trước Tu Lại, trình bày:

- Chúng tôi khốn khổ, nghèo cùng, chỉ mong được thương xót, cứu giúp.

Lại có vô số người rất nghèo chạy đến xin của báu.

Tu Lại nói:

- Các ông không nghèo đâu. Trong thành này có người rất nghèo. Ta đem vật báu này đến cho người ấy.

Mọi người đều hỏi:

- Xem trong thành này, ai là nghèo nhất?

Tu Lại đáp:

- Vua Ba-Tư-Nặc là nghèo nhất.

Mọi người nói:

- Chớ nói như vậy. Vua đâu phải thường dân mà cho là người nghèo. Kho châu báu trong cung vua không tính đếm được.

Tu Lại dùng kệ đáp:

- Tuy chứa nhiều vật báu

Mong cầu mãi không chán

Như nước ngày đêm chảy

Hạng này cũng là nghèo

Tham nhiều, không nghĩ khổ

Tà hạnh, không hổ thẹn

Đời này đến đời sau

Đó là người nghèo khổ.

Lúc đó, Tu Lại cùng với đại chúng nhân dân đều đến cửa cung vua.

Khi ấy, vua Ba Tư Nặc đang ở trong chánh điện, bắt giữ năm trăm trưởng giả khác phạm tội. Vua buộc họ đem nhiều của báu đến chuộc tội. Vị quan đứng hầu bên cạnh tâu vua là Tu Lại đang ở bên ngoài, vua liền cho mời vào.

Tu Lại bước vào, tâu nhà vua:

- Hôm trước tôi đi kinh hành trong thành Xá Vệ, nhặt được châu minh nguyệt này, tôi muốn đem cho người nghèo. Tôi xét thấy người nghèo nhất trong nước này, không ai hơn nhà vua. Xin đại vương nhận vật báu này.

Nghe nói, vua biến sắc, hổ thẹn, đáp:

- Nay Tu Lại! Ta có nghèo lắm cũng bằng ông.

Tu Lại nói:

- Nhà vua nghèo còn hơn tôi.

Vua nói:

- Xin nói rõ ý này.

Trước đại chúng, Tu Lại nói kệ cho vua:

- Tham tài bảo ngày đêm không chán

Làm vua gây hại, sau thống khổ

Lo thân này, không nghĩ đến đời sau
Là nghèo nhất, không hành chánh pháp
Thường có tâm từ, không biếng nhác
Xa sắc, gần Hiền và biết đủ
Không mong cầu nhiều, không cất chứa
Đó là người trí không oán ghét
Bỏ việc chánh, làm việc sai trái
Do tài của, dân hình bị phạt
An ổn, quên nguy, ưa dục lạc
Dối người, chết khổ, hỏi không kịp
Thành tín, thanh tịnh, bậc trí mạnh
Tiết độ, biết dừng, nghe không quên
Biết đủ, không sợ, thường an lạc
Đó là không nghèo, bậc Thánh khen
Đã giàu sang, không nghĩ bỏ thí
Làm sao tuổi thọ được lâu dài?
Tham nhiễm, mê hoặc như voi say
Tâm ý mê mờ gọi là nghèo
Tin, cung kính Phật, Pháp, chúng Tăng
Tha thứ cho người, khéo dạy bảo

Không ghét, không giận, không buồn lung

Lấy pháp tự trị là thường giàu

Không biết đủ như lửa thiêu cỏ

Các dòng về biển không ngừng dứt

Nhật nguyệt chiếu khắp nơi không mỏi

Tham đến già chết vẫn không chán

Lửa tuy mạnh nhưng cháy không lâu

Phú quý vô thường như mây nổi

Bậc trí không nguyện làm trời, vua

Tuệ thiêu điều ác không còn tro.

Vua Ba Tư Nặc hỏi Tu Lại:

- Ai sẽ chứng minh là ta nghèo, ông giàu?

Tu Lại đáp:

- Đại vương cũng nghe: ở đời có Như Lai Chí chơn Đẳng chánh giác, Minh hạnh túc, Thiện thế, Thế gian giải, Vô thượng sĩ, Điều ngự trượng phu, Thiên nhơn sư, Phật Thế tôn, thấy biết sự vật một cách chân thật, có thể làm chứng. Ngài ở cách đây không xa, trong vườn Cấp Cô Độc.

Vua nói:

- Ta có lộc lớn là được gặp bậc tôn quý này.

Tu Lại thưa:

- Bậc Thánh này có thể làm chứng.

Vua nói:

- Xin thỉnh Phật đến. Lời Phật quyết đoán sẽ là đúng.

Nhân đó, Tu Lại nói kệ:

- Trí tuệ Phật biết khắp

Không cần đại vương thỉnh

Tâm ý tôi nghĩ đến

Ngài ắt sẽ thương đến

Bậc thần thông vô lậu

Làm gì Phật đều biết

Phật có định, trí tuệ

Ắt đến, vua chớ nghi.

Bình đẳng, không thương ghét

Thương xót người, phi nhân

Tuy xa ở nơi khác

Chỉ nghĩ đến lời dạy

Tôi xin đại vương tin

Phật là đáng từ bi

Vì thế thành tâm nghĩ

Ngài sẽ đến không lâu

Chuẩn bị hương, hoa, báu

Tràng phan, lọng, bảo cái

Cùng các loại kỹ nhạc

Cúng Phật được sáng đẹp.

Tu Lại liền chấp tay, bày vai phải, quỳ gối sát đất, từ xa hướng về Phật nói kệ:

- Phật biết tâm ý người

Chiếu soi lòng chí thành

Nguyện xin Ngài cảm ứng

Hiện đến trước chỗ con.

Lúc đó, mặt đất rung động mạnh, Phật cùng với năm trăm vị Tỳ kheo và hai trăm vị Bồ tát từ trong lòng đất xuất hiện giữa cung vua. Thích, Phạm, Tứ thiên vương, vô số trăm ngàn thiên chúng đều theo Phật mà đến.

Vua và thần dân thấy Phật hiện thân thông đều kinh sợ, cúi đầu lễ chân Phật, còn bao nhiêu ngàn người từ chỗ cung kính phát tâm, nguyện làm Bồ tát.

Lúc đó, Tu Lại - người nghèo trong nước - đến trước lễ chân Phật rồi đứng một bên, thưa:

- Bạch Thế tôn! Con đi trong thành này lượm được hạt ngọc châu minh nguyệt, giá trị một cõi Diêm Phù Lợi. Con muốn cho người nghèo mà xét thấy trong nước này chỉ có nhà vua là nghèo nhất. Vì sao? - Vì tham muốn không chán, thu thuế không ngừng, liên tục quấy nhiễu, dân trong nước rất cực khổ, bị bắt đi lao dịch đến gầy yếu, bị thương tổn rất nhiều. Kẻ dưới bị khổ nhục, quấy nhiễu; bề trên bị tham dục ràng buộc, không nghĩ đến vô thường, không thuận theo phép nước. Vì thế con dâng châu minh nguyệt này cho nhà vua mà nhà vua không chịu nhận, trở lại cất vấn con lấy gì làm chứng cho việc nghèo giàu. Do đó con muốn gặp Như Lai, không việc gì mà Ngài không chỉ rõ, không giúp đỡ, giải rõ mọi nghi ngờ, diệt trừ vô minh. Nguyện xin Ngài giải rõ nghĩa này.

Phật dạy:

- Lành thay! Tu Lại! Lời nói của ông thật chí thành. Đại vương chớ nghi ngờ.

Vua thưa:

- Bạch Thế tôn! Với lời nói chân chánh, Ngài đã khai rõ chỗ mê muội của con.

Đức Phật dùng phương tiện thiện xảo, giúp cho nhà vua hiểu rõ nghĩa này:

- Nhà vua hãy lắng nghe. Xét về mặt giàu có của vua, Tu Lại không có. Xét về mặt giàu có của Tu Lại, nhà vua không bằng. Nhà vua giàu có nghĩa là vua có quốc thành, của cải, vàng, bạc, ngọc bích, thủy tinh, lưu ly, chân châu, san hô, xa cừ, mã não, voi, ngựa, cung điện, vật chất đầy đủ, giàu có nên được tự tại. Đó là sự giàu có của nhà vua, Tu Lại không có.

Còn xét về mặt đạo đức chân chánh của Tu Lại thì làm những việc thiện như bố thí, trì giới, nhẫn nhục, tinh tấn, trí tuệ, không phóng dật, từ bi, hỷ xả, yêu kính Tam bảo, học rộng, tâm ý thanh tịnh, lòng tin chân chánh, có lòng hổ thẹn, đầy đủ thất thánh tài. Đó là sự giàu có của Tu Lại, nhà vua không thể sánh bằng.

Giả sử nhân dân trong toàn cõi nước của nhà vua đều giàu có như Thích Ma Nam, đem tất cả của cải này so với sự giàu đạo đức của Tu Lại thì không bằng một phần trăm, phần ngàn, phần cự ức vạn, so lường không thể sánh kịp, không thể dùng thí dụ để so sánh.

Vua nói:

- Lành thay! Lành thay! Như lời Thế tôn nói, con có phước nên trong cõi nước của con mới có người giàu hành trì giáo pháp tối thượng như vậy.

Phật dạy:

- Song cũng có nhiều người chân chánh ở trong nước nhà vua chứ?

Lúc đó, vua Ba Tư Nặc ở trước Phật tán thán Tu Lại:

- Con kính ngài như Phật

Nhờ ngài, con nhã nhận

Nguyện đem dâng quốc thành

Từ nay ngài làm thầy

Đã lâu tâm kiêu mạn

Làm vua, xa chánh pháp

Nay nghe Tu Lại giảng

Nguyện hứa tu phạm hạnh

Do tham tài, lợi dưỡng

Oán kết năm trăm người

Nay tha, tham không ích

Nhớ ơn ngài khó quên.

Lúc đó, năm trăm người bị bắt trói, nghe vua tha tội cho mình đều nhớ ơn Tu Lại, chán khổ vô thường, được tâm không tham muốn, đều đứng dậy lễ Phật, rồi lễ Tu Lại. Vua hoan hỷ, lại khen:

- Ngài giàu, tôi thật nghèo

Lời nói ngài chân thật

Nay hạ lệnh trong nước

Không được nói ngài nghèo.

Sau khi lệnh vua ban ra, người trong nước đều gọi Tu Lại là giàu, không còn tên nghèo nữa.

Tu Lại đứng dậy, sửa y phục, gói phải chằm đất, chấp tay bạch Phật:

- Hôm nay đại chúng nhóm họp. Lành thay! Bạch Thế tôn! Xin Ngài giảng chánh pháp, làm cho mọi người không uổng công gặp Phật.

Phật dạy:

- Lành thay! Hãy lắng nghe và suy nghĩ kỹ lời Ta nói. Có bốn pháp người tộc tánh tử gọi là được gặp Phật: lòng tin, ưa muốn, vui thích, kính mến. Đó là bốn pháp.

Lại có bốn pháp có thể được gặp Phật:

- Khi thấy sắc tướng Phật, liền phát sanh tâm đạo.
- Tự nguyện đời sau được sắc thân như vậy.
- Do tâm ý thường chí thành nhớ nghĩ lời Phật dạy, thương xót người và vật.
- Ý không lay động, ưa thích việc đã làm, không quên mất Tam bảo.

Đó là bốn pháp.

Lại có bốn pháp làm cho hiểu biết: sắc, thọ, tưởng, hành, thức thấy biết rõ nó hoàn toàn là không. Mọi ý tưởng phát sanh liền biết. Đó là bốn pháp.

Lại có bốn pháp gặp Phật hướng đến thanh tịnh:

- Không phân biệt ta và người.
- Trừ bỏ bên trong, bên ngoài.
- Không nghĩ là thường còn để trừ bỏ thọ mạng, không nghĩ đến đoạn diệt để trừ bỏ thói quen.
- Dùng Phật nhãn thấy biết những gì mắt thường không thấy.

Đó là bốn pháp.

Lại có bốn pháp gặp Phật hướng đến thanh tịnh:

- Không nắm giữ tất cả pháp, lấy chánh định làm tịnh hạnh đã học thành Vô thượng trí, phương tiện quyền xảo được thanh tịnh giải thoát. Đó là bốn pháp mà tộc tánh tử, tộc tánh nữ đã gặp Như Lai được hướng đến thanh tịnh.

Khi Phật nói như vậy, bảy trăm Tỷ kheo được tâm giải thoát vô lậu. Bồ tát trong hội đều được Vô sanh pháp nhẫn, vô số ngàn người đều gieo trồng thiện căn.

Thuyết pháp xong, Phật liền rời khỏi tòa cùng với các đệ tử và các Bồ tát hiện thân thông bay đi như chim Phượng hoàng chúa, trở về lại vườn Cấp Cô Độc.

Bấy giờ, vua Ba Tư Nặc bảo Tu Lại:

- Khi nào ngài muốn đến gặp Phật, xin ngài báo cho tôi biết để tôi đi theo.

Tu Lại đáp:

- Tôi cũng muốn đại vương bảo các cung phi, thái tử, hoàng thân quyền thuộc, ai không đến gặp Phật thì sai quan hữu ti ghi tội. Vì sao? - Vì Bồ tát không chỉ lo cho mình mà còn lo cho người và phi nhân, thì ở trong đại chúng oai thần của Bồ tát càng lớn.

Nhà vua thưa:

- Xin nghe lời Bồ tát, dẫn đại chúng đi theo. Việc này không sao cả.

Tu Lại đáp:

- Tất cả chúng sanh, Bồ tát đều có thể hòa hợp để họ làm theo, nghĩa là:

Do bố thí mọi người vui theo, có thể làm cho người bần xén trở nên ưa bố thí.

Bồ tát trì giới mọi người vui theo, giáo hóa những người không có lòng tin làm cho tin tội phước.

Bồ tát nhẫn nhục, mọi người vui theo, giáo hóa những người sân giận làm cho họ không còn oán hận nữa.

Bồ tát tinh tấn, mọi người vui theo, giáo hóa những người không nỗ lực làm cho họ đồng mãnh, tinh tấn.

Bồ tát hành thiền, mọi người vui theo, giáo hóa những người tâm tán loạn, làm cho nhất tâm.

Bồ tát có trí huệ, mọi người vui theo, giáo hóa những người ngu si, làm cho họ được chánh trí.

Bồ tát thực hành hạnh từ, mọi người vui theo, giáo hóa những người hung ác trở nên có tâm từ.

Bồ tát thực hành hạnh bi, mọi người vui theo, vào biển sanh tử, không chán chánh hạnh.

Bồ tát thực hành hoan hỷ, mọi người vui theo, giáo hóa những người lo buồn, mê muội, làm cho họ vui theo pháp.

Bồ tát thực hành hạnh cứu giúp, mọi người vui theo, làm yên ổn, khuyến khích giúp đỡ người thâm nhập giáo pháp.

Như vậy đức hạnh của đại vương rất nhiều.

Lại có bốn việc làm khéo nhiếp thọ người:

1- Giúp đỡ chúng sanh không trái bỏ.

2- Đức hạnh thanh tịnh.

3- Chọn lựa nguyện lành, làm cho cõi Phật không có ba độc.

4- Hoàn toàn không nguyện, không nhớ nghĩ, ra khỏi sự ràng buộc của lưới ma.

Bồ tát thường hành hạnh nhu nhuyễn, giáo hóa những người cang cường, làm cho không quên đại thừa, ưa ở núi, đầm, không để đoạn mất phước đức đời trước, căn lành ngày càng tăng trưởng, tu khắp các hạnh, viên mãn ba mươi bảy phẩm trợ đạo. Do đó, Bồ tát hòa hợp thâm nhiếp được mọi người.

Vua Ba Tư Nặc rất vui mừng hơn hờ, phát sanh thiện tâm. Vua đem dâng áo ngũ sắc giá trị ngàn vạn đang mặc cho Tu Lại. Tu Lại không nhận, nói:

- Đại vương vui mừng khác gì tôi đã nhận đâu!

Vua không được vui, Tu Lại lại nói:

- Tôi mặc áo cỏ may rất vui. Mặc áo như vậy đâu có lo gì!

Vua hỏi:

- Vì sao?

Tu Lại đáp:

- Vì có khi tôi cởi áo treo trên cây, bỏ đi một ngày, hoặc đến bảy ngày, không có người nào tham lấy, tôi cũng không tiếc, không nhìn lại áo này. Bỏ tất thường mặc loại áo như vậy, tự mình đã không tham đắm, lại làm cho người không tham.

Vua nói:

- Xin ngài thương xót bước lên trên áo, làm cho tôi thường được vô lượng phước.

Tu Lại làm theo ý vua, bước lên trên áo. Vua nói:

- Áo này đã thuộc về Tu Lại. Tôi sẽ ở đây.

Tu Lại đáp:

- Tâu đại vương! Nên xem trong nước này, người nào không có áo che thân, có thể đem áo này cho họ.

Vua liền bảo quan cận thân đem áo đó ban cho những người nghèo khổ. Những người nghèo khổ cùng được áo ngũ sắc của vua đều vui mừng nhớ đến Tu Lại và suy nghĩ: nên lấy gì để thật lòng báo ân Tu Lại.

Nhờ oai thần của Phật, trên hư không có tiếng nói kệ:

- Không dùng hương hoa báu

Các thức ăn ngon ngọt

Muốn báo ân từ này

Chỉ nên phát tâm đạo

Những người không tham giàu

Không ưa điều kỳ lạ

Báo đáp nên cầu Phật

Đại thừa tứ đẳng tâm.

Vào lúc mặt trời xế bóng, Tu Lai cùng với mọi người, vua cùng với tất cả hoàng thân quyền thuộc, quần thần đều đi đến gặp Phật.

Khi ấy, ở nước Xá Vệ, các thiện nam tín nữ cùng với mười ức chúng và những người dân nghèo được ban áo ngũ sắc, nghe Tu Lai đến gặp Phật đều đi theo.

Bấy giờ, trời Đế Thích hạ xuống, từ nước Xá Vệ đi đến vườn Kỳ Thọ. Ở giữa đường, trời Đế Thích hóa làm cung điện lớn như cung trời Đao Lợi, hóa làm bảy cây báu, ở dưới gốc cây làm tòa sư tử cho Phật, vòng tròn cân xứng, dùng bao nhiêu loại lụa dày trải lên đó, bảo một vạn hai ngàn kỹ nữ đứng xung quanh thổi lên trăm loại âm nhạc để cúng dường Phật.

Biết đại chúng đã đến đông đủ, Phật liền đứng dậy đến cung điện lớn, ngồi lên tòa sư tử của trời. Thân Phật phóng ra ánh sáng chiếu khắp trời đất, trên hư không rải hoa xuống như mưa.

Trời Đế Thích bảo Tử Ngôn Câu:

- Ta đã làm tòa cho Phật, ông có thể làm tòa cho các Bồ tát chơn nhân.

Thái tử liền hóa làm sáu vạn tòa khác đều rất tốt đẹp, trang nghiêm bằng dạ năm sắc của cõi trời, rồi nói kệ:

- Các Bồ tát chân nhân

Xin đến ngôi tòa này

Tòa này trời vui hóa

Nguyện thường đến hội Phật.

Sau khi các Bồ tát đại đệ tử ngôi nhập định, trời Bàn Giá Dực bảo thiên chúng đem theo năm trăm đàn cầm khác, trỗi lên âm điệu hay để ca ngợi Phật, Tu Lại, và nói:

- Lát nữa, nếu có chư thiên tôn quý hơn chúng ta đến, chúng ta sẽ rút lui.

Liên cho trỗi nhạc ca tụng:

Trí hành qua trăm kiếp

Trí lớn thí vô lượng

Trí giới, nhiếp thân khẩu

Lễ bậc Thánh vô thượng

Người nhân không phạm lỗi

Tinh tấn có sức mạnh

Người mở cửa định tuệ

Hùng mạnh trong ba cõi

Đoạn trừ tham, sân, si

Diệt tận, không tỳ vết

Tự được, còn cho người

Lễ bậc thầy trời người

Tuệ quán trừ ba ái
Không tham danh thế gian
Điềm đạm không lo sợ
Đánh lễ đấng Pháp vương
Thiên ma dưng nữ sắc
Tâm đạo không sụp đổ
Không đấm, không thể nhiễm
Đánh lễ bậc thanh tịnh
Ba mươi hai tướng tốt
Vẻ đẹp trang nghiêm thân
Tám tiếng thầy đều nghe
Lễ bậc trời trong trời
Bước đi, dấu ấn hiện
Không sợ, oai vang xa
Răng bằng, vai tròn đầy
Lễ vị thần họ Thích
Khen ngợi vua Thập lực
Giúp người, khen thành tín
Quy y Phật được phước
Nguyện sau như Thế tôn.

Bấy giờ, nhân dân và ngàn thiên chúng đều theo Tu Lại đến gặp Phật, lễ chân Phật rồi ngồi qua một bên. Vua Ba Tư Nặc cùng với tùy tùng đến trước lễ chân Phật rồi đứng qua một bên. Khi đó, vua tự tay nắm sàng tòa, thưa Tu Lại:

- Xin ngài ngồi lên tòa này.

Các thiên chúng đây nhiều vị chưa gặp Tu Lại, nghĩ rằng: “ Người nghèo này có công đức gì mà được cung kính đến như vậy?”.

Biết rõ ý chư thiên, vua nói:

- Các vị nương vào phước, không nên khinh người này. Vì sao? - Vì tôi có thể làm chúng. Người này giữ giới, hộ trì pháp khó ai bì kịp. Các vị hãy đợi giây lát sẽ thấy phước đức ấy.

Tu Lại muốn làm cho chư thiên hiểu, liền bạch Phật:

- Nguyện xin Thế tôn giải thích vì sao Bồ tát được oai thần, được tôn kính cho đến khi đắc Vô thượng Chánh giác.

Khi ấy, thân Phật phóng ánh sáng chiếu đến Tu Lại, làm cho vẻ đẹp Tu Lại vượt xa Thiên Đế trăm ngàn lần. Chư thiên đều vui mừng, biết chắc chắn phải là người thường, rải hoa trời xuống.

Phật bảo Tu Lại:

- Bồ tát lúc giàu sang không nên kiêu mạn mà hiện ra nghèo hèn, có thể làm cho mọi người không tham giàu sang, cũng không hận nghèo. Đó là đức thanh tịnh. Lúc giàu sang, Bồ tát có thể làm gương cho người khác thích bố thí. Lúc có trí tuệ, Bồ tát hiện ra như người ngu, có thể làm cho người ngu mau được trí tuệ. Đó là đức thanh tịnh.

Tu Lại! Ông đã có thể điều phục tâm ý, thị hiện làm người cực khổ giữ giới như pháp, được các Phạm chí, cư sĩ, mọi người tôn kính. Đó là khéo dùng phương tiện thiện xảo thanh tịnh.

Hiền giả A-Nan bạch Phật:

- Tu Lại học đến nay đã bao lâu?

Phật bảo A-Nan:

- Ông ấy học rất lâu, đã học với nhiều ức trăm ngàn đức Phật, hiện đấng ba nhân, đạt đến các trí, tùy thuận làm các việc thiện, tự hiện nghèo hèn, ý thanh tịnh như vậy.

A-Nan thưa:

- Nay có bao nhiêu người nguyện cầu thành Phật?

Phật dạy:

- Cõi trời Đục giới có bảy ngàn vị, trời Sắc giới có một vạn hai ngàn vị, cõi người có vài ngàn vị, đều phát tâm Vô thượng Chánh giác.

A-Nan lại hỏi:

- Tu Lại bao lâu sẽ thành Phật? Phật hiệu là gì? Quốc độ tên gì?

Phật nói kệ này cho A-Nan:

- A-Nan nghe Ta nói

Tu Lại mới phát tâm

Giúp người, không oán hận

Đức lớn, thường bố thí

Từ phát tâm đến nay

Số kiếp khó đếm được

Cúng dường Phật không chán

Hộ trì pháp không quên

Học lục độ vô tận

Hay siêng vui tu đạo
Phạm hạnh chưa từng ri
Giữ pháp tuệ không mất
Việc làm chí niệm đủ
Giác ngộ giữ vững đạo
Vượt qua các lưới tà
Khéo biết rõ tâm tánh
Xả bỏ việc thế gian
Được, mất cùng chê, khen
Thấy tất cả các pháp
Như không, không chướng ngại
Ưu pháp hạnh không chán
Thường thực hành từ nhẫn
Thương người như thương mình
Xả thân làm an chúng
Dạy bỏ các ác nhiễm
Nghĩ kỹ, nói nghĩa thật
Hiểu biết, không lìa pháp
Giải không, hai giải thoát
Đủ ba nhẫn, không niệm

Học pháp, biết hành động
Mở bày chỗ hướng đến
Tất cả chịu ân đó
Chỗ thành ấp hưng thịnh
Liên đi đến nơi ấy
Giảng thuyết như ý Phật
Giáo hóa khắp trời, người
Sau khi Ta Niết-bàn
Thời cuối Tu Lại tịch
Sanh nước Đông Khả Lạc
Ở tại núi A-Súc
Hơn ba A-tăng-kỳ
Thành tựu hạnh nguyện lớn
Thành Phật trừ tà ác
An ổn độ mười phương
Tự nhiên được thân tướng
Hiệu là Thế Tôn Vương
Nhu đức Phật A-Súc
Độ vô lượng hữu tình
Hiệu là Đức Hóa Thành

Ác diệt, thiện hưng thịnh

Phật trụ ngàn vạn năm

Chúng Tăng vô số kẻ

Người mong La-hán ít

Người cầu Phật rất nhiều

Chúng đắc lực thần túc

Tinh tấn hành phước trí

Năm âm thanh thời đòu

Phật thuyết pháp rộng khắp

Ma không hoại việc thiện

Chánh tín, thoát tà kiến

Sau khi Phật diệt độ

Tám vạn bốn ngàn người

Thuyết pháp soi thế gian

Làm cho không tranh cãi

Tu Lại giáo hóa người

Nguyện vào pháp đại thừa

Đều sanh vào đời này

Hóa độ người vô số.

Phật chào Tu Lại.

Khi ấy, trong hội, trời, người, quý thần, long vương, mỗi vị đều đem y tốt dâng lên Tu Lại, ba ngàn ức Thanh văn vui mừng, trăm ngàn người đều đến lễ Tu Lại. Phật giảng thuyết chánh pháp, giải thích hạnh ba thừa. Vua Ba Tư Nặc rời chỗ ngồi, chấp tay bạch Phật:

- Con vì tham lam, say đắm với của báu trong nước, kiêu mạn, buông lung, làm những việc nguy hại, được Tu Lại dạy bảo mới tự biết mình thật là nghèo. Nay muốn xả bỏ ngôi báu, giao phó cho Thái tử, thọ giới của đức Thế tôn, làm Tỳ kheo Tăng của Phật, làm người giữ vườn coi sóc công việc. Của báu hiện tại chia làm ba phần:

1- Cúng dường đệ tử Phật.

2- Bồi thí cho nhân dân trong nước.

3- Để lại cho các quan.

Nhờ ân Phật nên bây giờ con chẳng còn tham muốn của báu nữa. Tất cả phước này đều hồi hướng cho chúng sanh, nguyện chúng đắc Vô thượng Chánh giác.

Khi ấy, trong hội, năm trăm trưởng giả, cư sĩ, năm trăm Phạm chí, năm trăm quần thần nghe vua thệ nguyện như tiếng rống Sư tử, đều phát tâm Vô thượng Chánh giác. Do lòng tin sâu xa, tất cả đều xả bỏ tham dục, rời gia đình, học đạo, muốn làm Sa môn. Trong đó, trừ ra ba trăm người, Phật đều cho làm Sa môn.

Lúc đó, Tu Lại lui về chỗ ngồi, chấp tay bạch Phật:

- Con cũng nguyện xin bậc Thánh Sư tử, mười phương chư Phật hiện tại thương xót cho con được làm Sa môn.

Nhờ Như Lai mà Tu Lại thành tựu huệ lực, liền nhập Tam muội. Tất cả chư Phật hiện tại khắp mười phương đều cùng với Tỳ kheo Tăng hiện ra. Tu Lại đứng dậy, cúi đầu đánh lễ mười phương Phật, liền thành Sa môn. Lại cầu xin, thưa:

- Nguyện chư Thế tôn thương xót cho con được thành tựu ý nguyện.

Mười phương chư Phật và Thích Ca Văn đều đưa cánh tay phải xoa đầu Tu Lại. Các cánh tay chư Như Lai đều hiện ra mà không chướng ngại nhau.

Lúc đó, ánh sáng chiếu khắp ba ngàn thế giới, trời mưa xuống các loại hoa. Hiền giả Tu Lại tự nhiên thân đắp pháp y, y phục chỉnh tề, oai nghi đĩnh đạc. Lúc Tu Lại lễ bái, năm trăm Tỳ kheo được lậu tận, tâm giải thoát, không còn kiết sử, một ngàn vị Bồ tát được tín nhẫn.

Phật bảo A-Nan:

- Nên thọ trì, ghi chép, lễ bái kinh này; lưu truyền, giảng nghĩa cho mọi người. Vì sao? - Vì người đời sau phần nhiều bị mắc vào lưới tà kiến. Do đó, bây giờ Ta sẽ làm Phật, giáo hóa người có tâm ác, làm cho được chánh đạo, làm cho như Tu Lại từ lòng tin có trí tuệ. Ở thế gian, Ta thuyết pháp rộng khắp. Một người khó độ được, Ta cũng không bỏ. Vì vậy, A-Nan nên lưu truyền pháp này, làm cho người tin ưa, suốt ngày nghe, học, làm cho tâm ý hiểu biết, nhờ đó được giải thoát.

Phật thuyết kinh này rồi, tất cả đều hoan hỷ, Tỳ kheo Tu Lại, các Tỳ kheo Tăng, trời Đế Thích, vua Ba Tư Nặc, trời, người, A-tu-la, đều vui nghe.

KINH PHẬT NÓI VỀ TU LẠI

--- o0o ---

Hết